

Rozsnyói Ferenc

Négy évszak Honshu szigetén

12 haiku

Tavaszi eső
Százmilliónyi cseppje
Csuromvizes rét

Őrjöngő méhraj
Cseresznyevirágokon
Torkuk tüzes méz

Vulkán morogva
Köhögni kész, füstje száll
Hangja harangoz

Békák csobbannak
Mohos, kavicsos tóba
Aranyhalakhoz

Gésa sétálgat
A zöldellő köveken
Kertjébe zárva

Nyári estéken
Táncot lejt kimonóban
Kezében hárfá

Elmosódó száj
A hajlott hátú kőhíd
Vízbeli tükre

Kora őszi vágy
Színes lomb-orgiában
Olvad testükre

Istenek hegye
Vörösbe omló fürtök
Halódó fákon

A tengerparton
Köd-köpenyű díszkapu
Télhozó álom

Észak mogorva
Mezőit hó lepi el
Fehér takaró

Jeges hajú árny
Vigyázza most a vizet
Fagyot arató.

Németh István Péter

Egy karácsonyi postából

Igen, igen, ez lett az el nem múltó móló
Nekem, ez a füredi,
Ádventben, mikor még a hullt platánlombot
A szél a sétányon kergeti.

Magam jöttem a kettős fasorban, szívem
Felől a Balaton
Fénytelen tükörén sirályok, hattyúk és
Vadrucák alacsony

Röpte kísért, kikkel uzsonnám kenyerét
Meg is osztottam.
Ringtak a karéjjal egy-ütemre félig már
Jóllakottan a tóban.

Éheztem én is valakit, előre karácsony
Kalácsából morzsát,
De nem jutott arra járó angyalokból,
Kik a tájjal hozzák

Testükben őt is, ki a magányon
Oldana itt legbelül,
Mielőtt, akárha a sirályhad, újra
Mind fölrepül

Túlparton is túli terekre. Megálltam
Csak a vízbe
Nyúló könyelv végére érve némán,
Szemem betűzte

A sűrű párában a táblát, hogy 6-os
Beszállóhely, EINFAHRT!
S mert oly kihalt volt víz
És ég, s nem várt

Egy khároni ladik se engem, vissza-
Indultam. Nem gyorsan,
Nem lassan, hogy veled éppen
A földön találkozam.

S elinduljunk a kettős fasorban
– Akadozik bár
Először a beszéd – ám közben a léptünk
Onnan könnyen vitt már.

A Malom-tó-mementő-ből

(Debussy: Tükröződések)

A malomkerék lapátjai alatt
A Kis-tó fele futnak a habok.
A malomkerék lapátjai felett
A Nagy-tó fele futnak a felhők.

Hullat a tóra kéket az ég.
Csüng a kezem rá. S nékem elég.
Angyali szárny sincs, ki kavarja,
Néha magasból fecske, ha cikkan.

Orgona leskel, vízen az árnya.
Félve tekint le: várbeli mátká.
Mintha a tónak habjaiba
Hullna a kendő, s színe: lila.

Dupla Nap izzik. Egyik az égen.
Másik a víz kék tükörén.
Vadludak égen: csónakorr-árnyuk
Úszik a víz kék tükörén.

Nyitva a tóra az ablak,
Libben a függöny a szélben.
Ingnak a zöld hinarak lenn.
Víz tükörén pedig összefogódnak
Az árnyak a lenti világgal.

Libben a fűz lombja a szélben.
Vízben a hínár libben így éppen.
Fújta Ofélia hosszú haját szél.
Mostan a víz fésüli immár.

A malomkerék lapátjai alatt
A Kis-tó fele futnak a habok.
A malomkerék felett ugyanarra,
A Nagy-tó felől futnak a felhők.

Kis Pál István

Beavatásaim

(részlet)

Jelenés Baktában¹

Itt, a történelmi Baktában, a tőkéknek ma is van ismertetőjele, hangosan megszólítható neve, a nevéhez alkalmas története, és ha szót váltasz vele, van egy rá és csak rá jellemző beszédmódja. Már gyerekként szívesen próbálgattam, kóstolgattam a tőkékkel való társalgást. Ezt házigazdám és barátom, Péter mondta el nekem a régi pincéje előtti diófa hűsében. Van ennek is már vagy tizenöt éve. A családi gazdaság mai épületegyüttese akkor még csak a fejében létezett, míg a régi pince és pinceház, mint minden innen eredő tudásának és elképzelésének fundamentuma, a hajdan volt elődök világát idézte. A diófa viszont már akkor is igen terebélyes volt.

A szép októberi délután bőséggel szórta ránk fényét... a kései fajták szedésének ideje volt ez. Ilyenkor már ajándék a verőfény, a nagymamásan dédelgető meleg. A Nap az épület felől sütött, fénye a fa lombjának résein szökdösött át, sugarai bújócskát játszottak az asztalra kitett kóstoló poharakon. Az egyik sugara épp úgy vibrált Péter kissé kócos feje fölött, mintha fénykört akarna odarajzolni. Markomba rejtettem a mosolyomat, de akaratlanul is úgy kezdtem rá figyelni, mintha ő lenne a mester, én meg a titkait leső tanítvány. Az emberek s a kocsik csak jöttek, mentek, a szüreti munkák rövid időközzeit használtuk fel a beszélgetésre. Nem sietett, kapkodott, nem sodródott, ő volt maga a nyugodt folyások medre, az elrendelt dolgok elrendelt rendje. Az előbbi gondolatsort nyitva hagyva, láthatóan a gondolataiba mélyedt, s csak miután megvitatta ott belül a mondandóját, töltött lopójából egy jó kóstolásnit a poharamba, úgy folytatta:

Sokan el se tudják képzelni, hogy egy százéves kadarkatökében mekkora bölcsesség lakozik. Hajdani mesteremtől sokat tanultam, többek közt azt, hogy a pince kulcsa a metszőolló, leginkább, mert a borkészítés az értő szőlőápolással kezdődik. Jó útjelzőnek bizonyultak az öreg gazdák is, akik szívesen és okos bizalommal bízták rám a tapasztalataikra épülő tudásukat. Amit meg ember elmondani nem tudott, azt a tőkék tárták és tárják fel ma is nekem.

Mint mindig, ezúttal is derűs megértéssel hallgattam gyönyörű, de költői túlzásnak tetsző gondolatait, merthogy nekem a tőkékkel való társalgás kicsit abszurdnak hatott... s ha tudnának is beszélni, ugyan mit tudhatnak olyat a tőkék, amit ember ne tudna? Péter ott folytatta a gondolatait, ahol én elakadtam:

¹ Bakta a Szekszárdi Történelmi Borvidék egyik leghíresebb termőhelye, melynek túlnyomó része áldozatul esett Szekszárd szertelen terjeszkedésének

A bor egy isteni csoda, minden misztikus, ami kapcsolódik hozzá, és ami történik vele. Olyan, mint a vers, te írod, de csak amikor segítségedre van az Úr. Olyankor minden, ami eljut az agyadig, ugyanazt az üzenetet erősíti. Mint ahogy minden műalkotásnak, a bornak is van egy neked, és csak neked szóló üzenete.

Mintha valami bizonyítékot keresne a mondottakra, felállt, és felemelt mutatóujjával figyelmeztetően integetve elindult a pince felé. Én a korábban kitöltött kékfrankos válogatást kóstolgattam nagy élvezettel, remélve, hogy erről a borról is esik majd szó köztünk. Közben egy kis furgon kanyarodott fel a pince elé ívelő kaptatón. Mire a sofőr kikászálódott az autóból, Péter is előkerült egy üveg borral a kezében. Üdvözölték egymást, s egy pár szót váltva máris egyetértően bólintottak egymásra. Péter az üveget, meg a dugóhúzózt lerakta elé, hogy ezt kóstoljam meg! Mindjárt jön, szabadkozott majd a férfivel együtt visszament a pincébe.

Dolga van, gondoltam, az élém tett palackot nézegetve. Nem volt rajta címke. Szép komótosan kihúztam a dugót, de utóbb nem töltöttem. Ráérek, hadd szellőzzön! Meg egyébként is mohóság lenne így, a kékfrankos után rárontanom az újabb borra. Inkább elindultam a kerti öntözőcsap felé előblíteni a poharamat. Ekkor vettem észre a szőlősorok között bóklászó alakot. Valami napszámos lehet, nyugtattam magam, de az arcomat fürkésző derűs kék szemek elbizonytalanítottak. Nem szólt, nem intett, mégis az volt az érzésem, hogy hív... hogy magához hív. Mikor végre elhatároztam magam, ő megfordult és elindult a szőlősorok között. Követtem. Különös hangok érintették meg a fületem. Mintha tucatnyian mormognának köröttem, tucatnyi hangon, tucatnyi imát. Az előttem lépkedőről egyre inkább az volt az érzésem, nem valós alak, inkább valami különös jelenés. Egyszerre megállt, kezével a poharamért nyúlt. Odaadtam neki. A legközelebbi tőkéhez lépett, majd egyik fürtjét markába fogva, levét a poharamba csurgatta. A kontúrtalessé tünő arc rejtélyesen mosolygott, amikor a poharamat visszaadta. A sűrű és vörös italnak határozottan bor illata volt. „Csoda, ez csoda” – gondoltam, azért persze megkérdeztem, hogy: „Mi ez?” A szőlőtőke válaszolt helyette, mélyen zengő, de sejtelmes hangon: „Ez az én vérem!”

Megkóstoltam, jó szokásom szerint lehunyt szemmel. Pazarlón illatos, könnyedségében is tüzes kadarka volt. Gonddal méregettem, forgattam ínyemen megejtő ízeit. Mire a szememet kinyitottam, a jelenés eltűnt. Hiába nézelődtem, nyoma veszett. Mit volt, mit tenni, boromat kóstolgatva visszasétáltam a kerti asztalhoz. Közben Péter is végezett, így ő is visszatért. Töltött magának is a palackból, észre sem véve, hogy az én borom nem abból a palackból való.

Egy hároméves kadarka – kezdte a bemutatást, poharát a Nap felé emelve –, az ászok- és palackérlelés után most kerül majd forgalomba. Emlékszem – váltott a tőle megszokottan személyes hangra –, közvetlenül a szüretelése előtt az egyik tőke azt mondta nekem:

Ezen a szüreten a véremet adom neked, hogy bort csinálj belőle az égi Atya dicsőségére!